

Wyrok z dnia 6 kwietnia 2001 r.

II UKN 320/00

Przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę prawa handlowego może być uznane za równoznaczne z likwidacją pracodawcy w rozumieniu art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn z powodu dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.) tylko wówczas, gdy towarzyszyły temu grupowe zwolnienia pracowników.

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Zbigniew Myszka (sprawozdawca), Jadwiga Skibińska-Adamowicz.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2001 r. sprawy z wniosku Mariana D. i Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego „Ł.” spółki z o.o. w Ł. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w Z. o emeryturę i zwrot nienależnie pobranego świadczenia, na skutek kasacji wnioskodawcy - Mariana D. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 8 marca 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z dnia 8 marca 2000 r. oddalił apelację ubezpieczonego Mariana D. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 28 października 1999 r., oddalającego odwołania ubezpieczonego i zainteresowanego Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego „Ł.” Spółki z o.o. w Ł. od decyzji organu rentowego z dnia 30 kwietnia 1998 r., wstrzymującej ubezpieczonemu wypłatę wcześniejszej emerytury i od decyzji z dnia 28 maja 1998 r. zobowiązującej zainteresowanego do zwrotu kwoty 18.460,15 zł nienależnie wypłaconej ubezpieczonemu emerytury. W sprawie tej Sądy meriti ustaliły, że ubezpieczony sam złożył wniosek o przy-

znanie mu prawa do wcześniejszej emerytury dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, a po rozwiązaniu stosunku pracy został ponownie zatrudniony już po 9 dniach na tym samym stanowisku pracy w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu, a podanie o ponowne zatrudnienie złożył przed datą ustania stosunku pracy w związku ze staraniami o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury. W kolejnych latach umowa ta była przedłużana, a wymiar zatrudnienia zwiększony do pełnego etatu. Ponadto u zainteresowanego pracodawcy nie było zmniejszenia zatrudnienia, gdyż na miejsce zwalnianych pracowników zatrudniano nowych, a pracodawca aktem notarialnym zobowiązał się do utrzymania zatrudnienia na dotychczasowym poziomie. Na podstawie takich ustaleń Sąd Apelacyjny potwierdził stanowisko Sądu pierwszej instancji, że ubezpieczony nie spełnił przesłanek do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 stycznia 1990 r. w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy (Dz.U. Nr 4, poz. 27), skoro fikcyjne rozwiązanie stosunku pracy nie nastąpiło z przyczyn dotyczących pracodawcy, ani nie miało miejsca zmniejszenie zatrudnienia u zainteresowanego pracodawcy.

W kasacji ubezpieczonego podniesiono zarzut naruszenia przepisu prawa materialnego - przez niezastosowanie art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.). Zdaniem skarżącego dokonanie prywatyzacji w trybie art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. Nr 51, poz. 298 ze zm.) było równoznaczne z likwidacją zakładu pracy w rozumieniu art. 1 ust. 2 ustawy z 28 grudnia 1989 r., skutkiem czego zwolnienie powoda z pracy było spowodowane przyczynami leżącymi po stronie pracodawcy. Ponadto kwestia badania legalności zwolnienia ubezpieczonego z pracy pozostaje wyłącznie w gestii sądu pracy i wykracza poza kompetencje organu rentowego, którego decyzje były nieważne, co powinno skutkować nieważnością całego dotychczasowego postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut nieważności postępowania jest oczywiście chybiony, organ rentowy był bowiem uprawniony do wstrzymania wypłaty świadczeń na podstawie art. 102 ust. 1

pkt 4 ustawy o z.e.p., który stanowił, iż wypłatę świadczeń wstrzymuje się, jeżeli okaże się, że prawo do świadczeń nie istniało. Przepis ten stanowił podstawę do wszczęcia postępowania wyjaśniającego przez organ rentowy, który ujawnił i wykazał w postępowaniu sądowym pozorność działań ubezpieczonego i jego pracodawcy zmierzających do bezpodstawnego nabycia wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakich ubezpieczony nie mógł nabyć wobec oczywistego faktu, iż nie wystąpiły przesłanki do zwolnienia go z pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy, który zobowiązał się do niezmnieszenia zatrudnienia. Wobec szczególnego charakteru tej normy prawa ubezpieczeń społecznych nie miał zastosowania powoływany w uzasadnieniu kasacji przepis art. 156 § 1 pkt 2 KPA, który ponadto - jako norma procedury administracyjnej - nie stanowi podstawy kasacji w rozumieniu art. 393¹ KPC.

W sytuacji braku innych proceduralnych zarzutów kasacyjnych Sąd Najwyższy był związany miarodajnym i przekonującym ustaleniem, iż zwolnienie powoda z pracy miało charakter pozorny i wyłącznie zmierzało do obejścia przepisów o nabyciu prawa do wcześniejszej emerytury, jaka przysługiwała pracownikom zwalnianym z pracy z rzeczywistych przyczyn dotyczących pracodawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 1997 r., I PKN 58/97, OSNAPIUS 1997 nr 22, poz. 436).

Stanowisko, że przekształcenie przedsiębiorstwa państwowego w spółkę prawa handlowego może być równoznaczne z likwidacją zakładu pracy w rozumieniu art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. jest prawidłowe tylko wówczas, gdy towarzyszy temu grupowe zwalnianie pracowników, co nie miało miejsca w rozpoznawanej sprawie, skoro Sądy meriti wiążąco i przekonująco wykazały, że w utworzonym Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym „Ł.” Spółce z o.o. w Ł., które zobowiązało się do utrzymania dotychczasowego stanu zatrudnienia, nie miało miejsca zmniejszenie zatrudnienia na podstawie art. 1 lub 10 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r.

Mając powyższe na uwadze kasacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 393¹² KPC,

=====